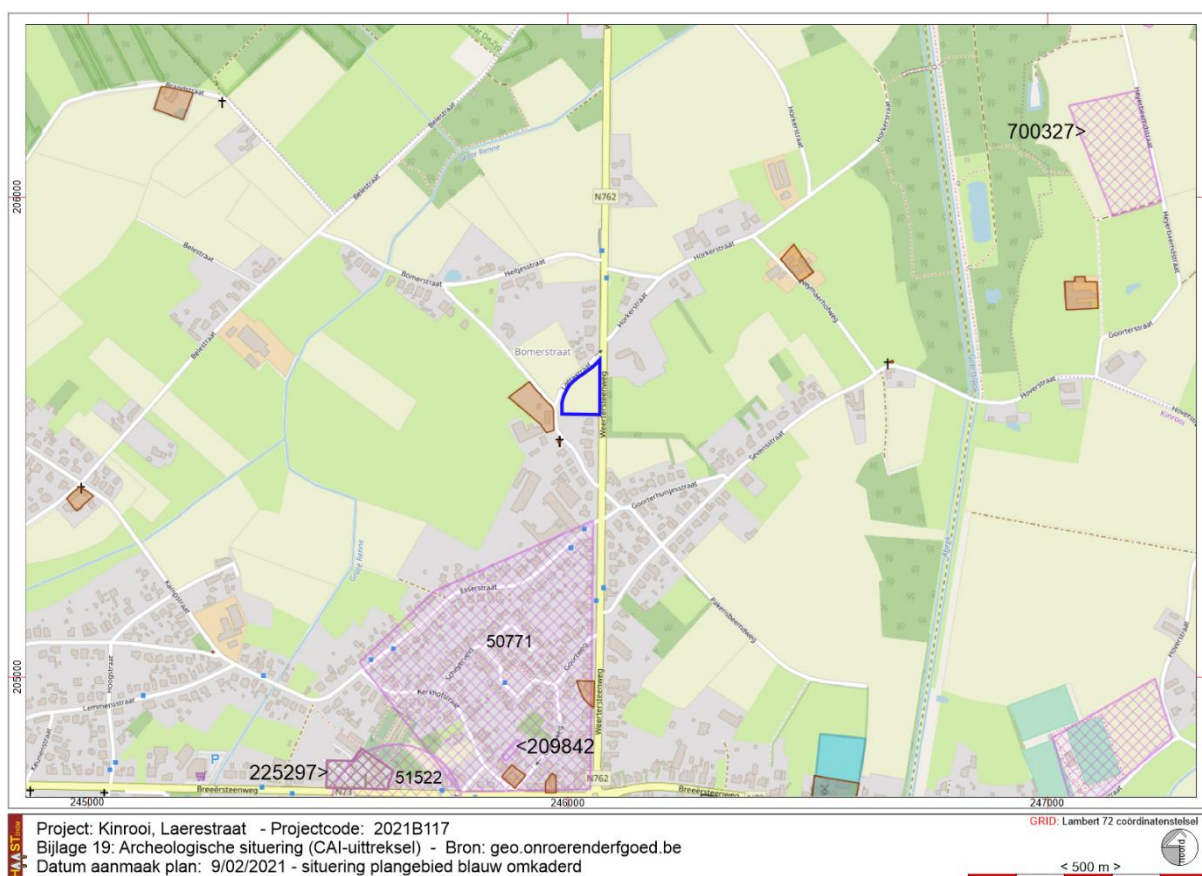

Archeologienota

Kinrooi , Laerestraat

Deel II: Programma van Maatregelen
Projectcode: 2021B117

Historisch en Archeologisch Advies, Studies en Toegestart onderzoek

Rik van de Konijnenburg, Grauwe Torenwal 6/00/1, B-3960 Bree (BE)
Mob. 0496 209 018 - e-mail: rik@konijnenburg.com

Verwijzing: VAN DE KONIJNENBURG, R.,(2021), Kinrooi - Laerestraat, verslag van de resultaten van het archeologisch bureauonderzoek, Haast-rapport 2021-04, D/2021/12654/04

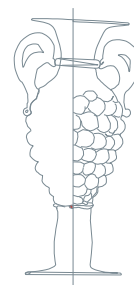
Foto's: HAAST – Rik vd Konijnenburg (tenzij anders vermeld)
Tekeningen: HAAST (tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wettelijk depot: D/2021/12654/04

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

Coverfoto: situering van het projectgebied op de cai-kaart © geo.onroerendergoed.be

Inhoud:

- 1: Administratieve gegevens
- 2: Aanleiding van het vooronderzoek
- 3: Besluit van het bureauonderzoek
- 4: Advies en te nemen maatregelen
- 5: Lijst met afbeeldingen

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1: Administratieve gegevens

Projectcode	2021B117
Actoren	Rik van de Konijnenburg OE/ERK/Archeoloog/2015/00041
Locatie: Provincie	Limburg
Gemeente	Kinrooi
Deelgemeente	Kinrooi
Site	Laerestraat
Kadastrale gegevens	Kinrooi afd 1, sectie A perceel 111a
Oppervlakte onderzoeksgebied	5518,22 m ²
Kadastraal percelenplan	Zie fig. 2
Topografische kaart	Zie fig. 3
Relevante termen thesauri OE	bureauonderzoek

Bounding Box:

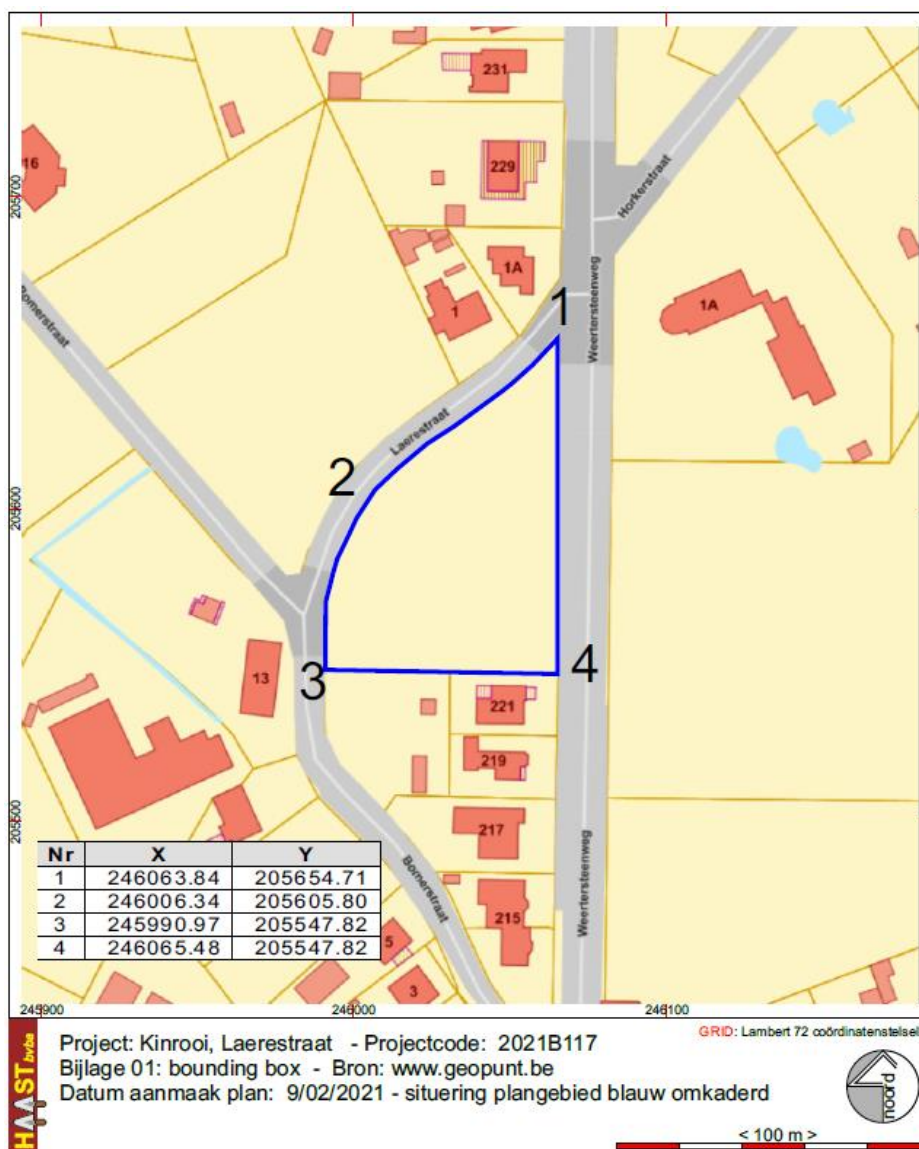

Fig. 1: Bounding Box

Kadastrale gegevens: Het terrein is kadastraal geregistreerd als Kinrooi afd 1, sectie A perceel 111c. De oppervlakte van het projectgebied bedraagt 5518,22 m² volgens de gegevens beschikbaar via de publieke site cadgis viewer.

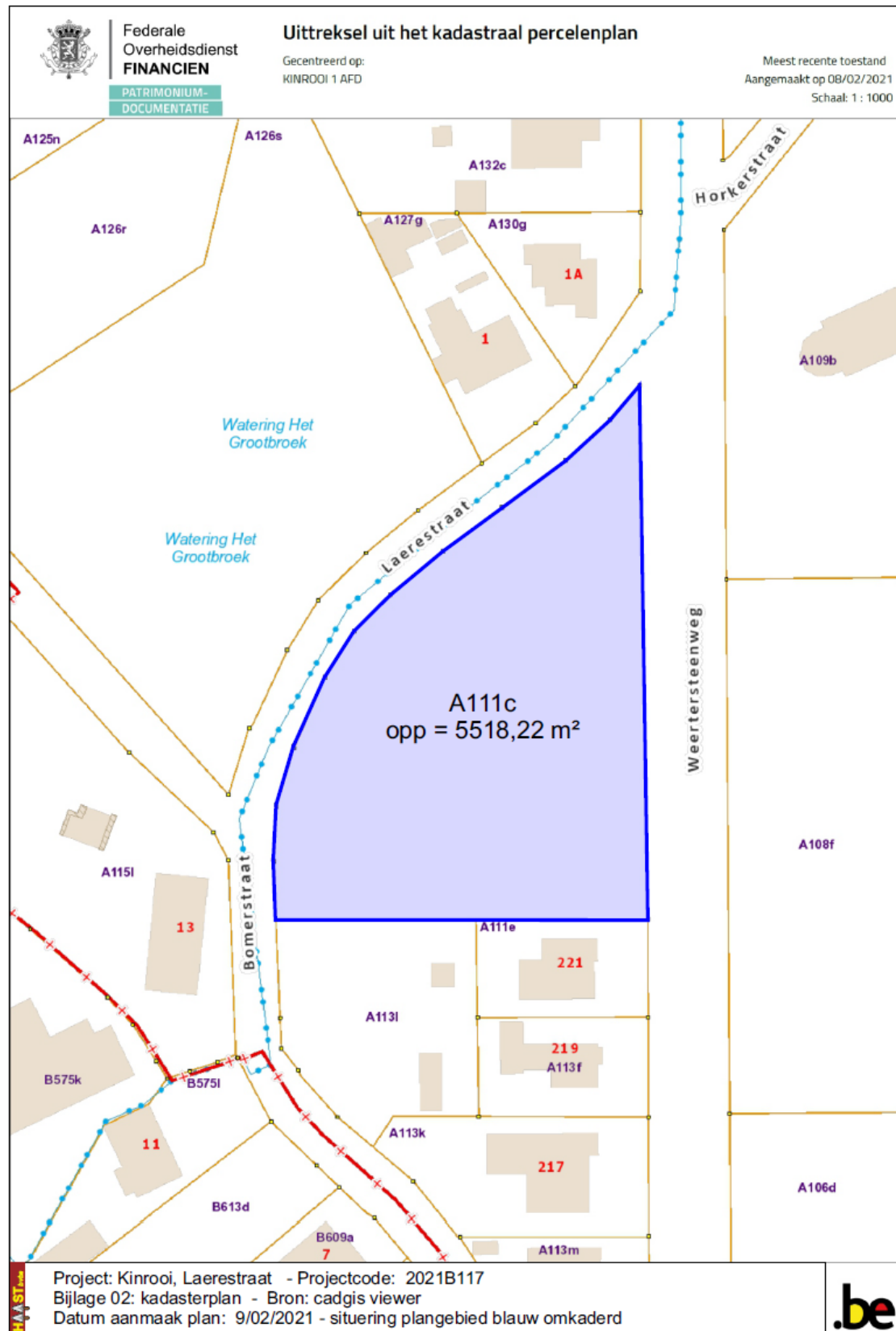

Fig. 2: Kadastraal uittreksel dd. 2021 © cadgis viewer

2: Aanleiding van het vooronderzoek

De geplande werken

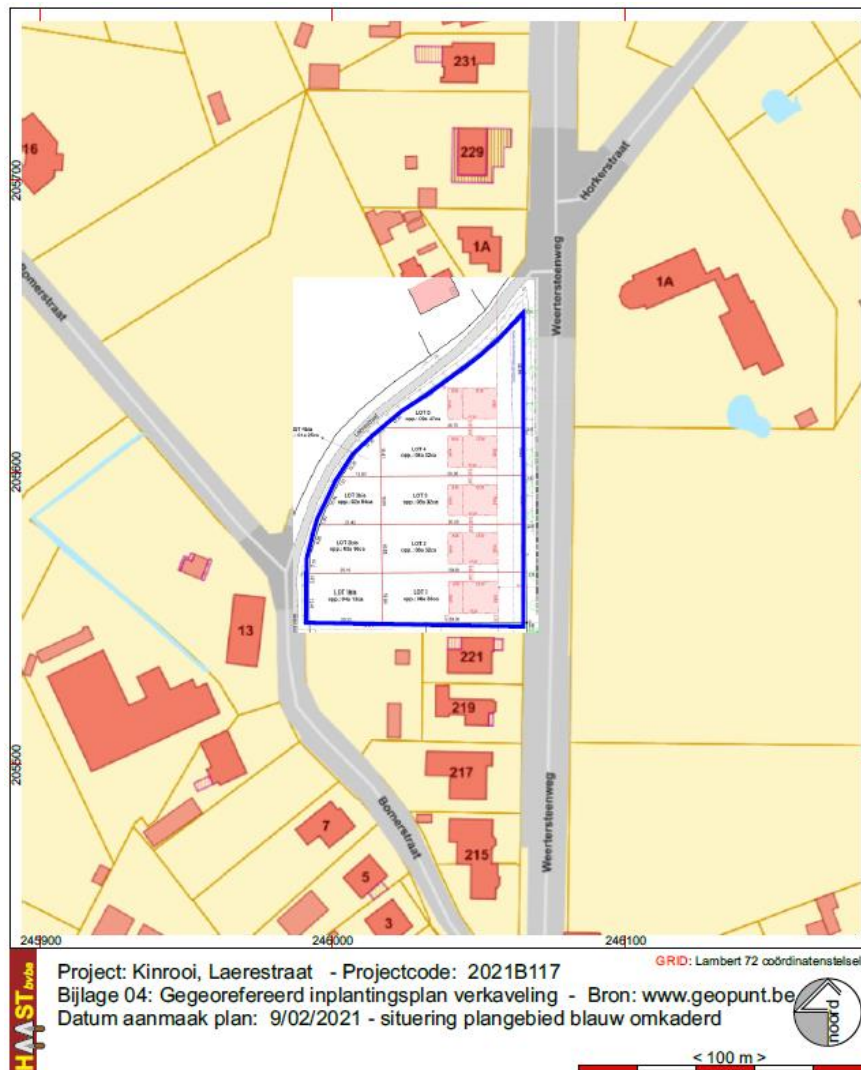

Fig. 3: georeferereerd verkavelingsplan

Het terrein, nu bestaande uit één kadastraal perceel, zal verkaveld worden in 5 bouwloten met achterliggend bij de loten 1 t.e.m. 4 4 bis-loten voor tuinen. De woningen zijn allemaal vrijstaande woningen. Er zijn geen wegeniswerken noodzakelijk aangezien de loten palen aan de Weertersteenweg. De nutsleidingen blijven beperkt tot huisaansluitingen aangezien de Weertersteenweg een uitgeruste weg is wat nutsleidingen (riolering, elektriciteit, water, datakabel) betreft. De impact op de bodem wat betreft de nutsleidingen blijft derhalve beperkt tot sleuven van maximaal 50 cm breedte en 60 cm tot 80 cm (vorstvrije) diepte.

Wat betreft de bouw kavels kan pas na verkoop en per kavel de impact van de bouwwerken op de oorspronkelijke bodemopbouw bepaald worden. Gesteld mag echter dat ook per kavel voor het bouwrijp maken van het terrein de teelaarde deels of geheel zal verwijderd worden en de

bouwingrepen tot mogelijk diep in de C-horizont zullen reiken, zeker indien woningen onderkelderd gaan worden.

3: Besluit van het bureauonderzoek

Het projectgebied blijkt tot heden een open stuk grond te zijn dat als weide/akker gebruikt werd en wordt. Rondom het projectgebied worden we woningen gebouwd en waren er al in de 18de eeuw boerderijen, zoals blijkt uit de historische kaarten, maar het projectgebied bleef tot heden gespaard van bouwingrepen.

Wat betreft de pre- en protohistorische en vroege historische perioden, prehistorie tot en met de late Middeleeuwen, zijn er in de geschreven en archeologische bronnen geen aanwijzingen voor aanwezigheid van archeologische erfgoedwaarden binnen het projectgebied. We moeten ons derhalve baseren op de landschappelijke en topografische ligging ervan.

Wat betreft de prehistorie -steentijd- ligt het terrein vrij ongunstig. Het terrein is weliswaar een matig droge zandbodem met zelfs een zeer lichte heuveltop op een van oost naar west zeer licht dalend terrein, maar op vrij ruime afstand tot waterbronnen. De beken/grachten in de omgeving, de (Grote) Renne en de Goortsloot zijn kunstmatig en rechtlijnig aangelegde afwateringsgrachten.

Naar protohistorische en vroeg-historische perioden, metaaltijden tot en met de volle Middeleeuwen, is de verwachting matig in te schatten. Wat betreft de Metaaltijden en de Romeinse Tijd is er, op basis van de archeologische vondsten in de omgeving van het projectgebied, een kans op het aantreffen van bodemsporen meer bepaald sporen van off-site fenomenen zoals spiekers of andere landbouwgerelateerde sporen. Gelijkaardige vondsten werden gedaan in Overpelt – Bleekveldstraat¹ en Meeuwen – Hoogstraat/Kruisstraat² en heel recent nog werden - weliswaar zonder associaties met sporen – een 15-tal scherven handgevormd aardewerk aangetroffen op de site Kinrooi (Ophoven) Hogekamp³. Aangezien het terrein gekarteerd is als een plaggenbodem, een bodem opgebouwd door bemesting met heideplaggen, die op zich beschermend kunnen geweest zijn voor mogelijk aanwezige archeologische sporen, zijn sporen uit deze perioden niet volledig uit te sluiten.

Naar sporen uit de Late Middeleeuwen, Nieuwe Tijd en Nieuwste Tijd, 16de – 19de eeuw is de verwachting dan weer zeer laag aangezien de historische kaarten geen enkele indicatie opleverden van enige vorm van bebouwing op het terrein. De kern van het dorp ontwikkelde zich vooral ten zuiden van het projectgebied rondom de parochiekerk. Het gebied meer dan waarschijnlijk tot het landbouwareaal van één van de nabijgelegen boerderijen, het Boomeshof of het Haerenhof. Indien (post-)middeleeuwse scherven zouden aangetroffen worden, dan is het waarschijnlijk bemestingsafval uit één van deze twee boerderijen.

Het landschap evolueerde van een heidelandschap naar een akkergebied in de omgeving van Kinrooi. Dit blijft zo tot heden, maar op percelen palend aan het projectgebied verschijnen in het derde kwart

¹ VAN DE KONIJNENBURG, R. en DONDEYNE, S., (2012) Archeologische opgraving site: Overpelt - Ringlaan / Veldstraat / Bleekveldstraat: eindverslag, HAAST-rapport 2012-08, Bree

² VAN DE KONIJNENBURG, R. en JANSSEN, J., 2017, Meeuwen-Gruitrode, Hoogstraat/Kruisstraat), Archeologienota na proefsleuvenonderzoek, HAAST-rapport 2017-34, Bree, D/2017/12654/34 (<https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/3824>)

³ VAN DE KONIJNENBURG, R., JANSSEN, J., (2020), Kinrooi (Ophoven), Hogekamp, nota archeologie, Haast-rapport 2020-64, D/2020/12654/64 (URI: <https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/16782>)

van de 20ste eeuw al woningen en ontwikkelt zich een kleine wijk. De open ruimte maakt vanaf die periode plaats voor een steeds denser wordende bebouwing.

De evolutie van het gebruik van het terrein is vrij eenvoudig. Vanaf de Late Middeleeuwen/Nieuwe Tijd lijkt het projectgebied deel uit te maken van het landbouwareaal in de omgeving van de gemeente Kinrooi. Het terrein blijft tot heden in gebruik als akker.

Mocht er archeologisch bodemarchief aanwezig zijn dan zullen de bouwwerken, bouwen van woningen, definitief vernietigend zijn voor eventuele archeologische sporen/relicten.

Verstoorde zones:

Binnen het projectgebied kunnen geen verstoorde zones aangeduid worden op basis van de beschikbare bronnen. Enkel de bewerking van het land kan door spitten en ploegen mogelijk enigszins verstorend geweest zijn, eerder beschadigend, voor eventueel aanwezige archeologische sporen.

Op de luchtfoto uit 1961 (fig. 23, p. 25 in het verslag van het bureauonderzoek) zijn sporen van een activiteit zichtbaar, maar welke vorm en of die activiteit ingrijpend op de bodemopbouw is geweest kon niet achterhaald worden. Bovendien is de aanwijzing op de luchtfoto zeer beperkt in oppervlakte en gesitueerd aan de westrand van het projectgebied.

4: Advies en te nemen maatregelen

Ondanks voorgaande waaruit blijkt dat de archeologische verwachting om verschillende redenen matig moet ingeschat worden, zal via het programma van maatregelen aanbevolen worden om een archeologisch proefsleuvenonderzoek uit te voeren om zo het terrein archeologisch ten volle te kunnen evalueren en waarderen. Mogelijk worden er sporen aangetroffen van bewoning of van off site fenomenen uit de protohistorie of vroeg-historische perioden. Qua afstand tot water en bodemkundig ligt het terrein gunstig als vestigingsplaats voor (semi-)nomadische familiegroepen. Er zijn indicaties voor een site uit de Romeinse periode ten zuiden van het projectgebied, mogelijk kunnen binnen het projectgebied sporen aangetroffen worden die met die vindplaats te associëren zijn. Bovendien, toevalvondsten zijn nooit uit te sluiten.

RANDVOORWAARDEN: het terrein is momenteel nog in gebruik als akker. De eigenaar/pachter(?) moet toegang geven tot het perceel er zich bewust van zijnde dat de grond en zeker de akkerlaag door het proefsleuvenonderzoek geroerd zal worden.

Doel, onderzoeksstrategie, onderzoeksmethode & technieken

Onderzoeksmethode: proefsleuvenonderzoek.

Het doel van een proefsleuvenonderzoek is het evalueren van de archeologische waarde op een deel van of het gehele terrein, afhankelijk van de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek, door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Dit gebeurt door middel van een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed.

Door de proefsleuven in te planten zoals voorgesteld op fig. 4 wordt meteen gebiedsdekkend gewerkt en kan gemakkelijk 10% van het terrein onderzocht worden zoals bepaald in de Code van goede Praktijk. In het voorstel van inplanting van de proefsleuven op fig. 4 is uitgegaan van een onderlinge afstand van 15 m om gebiedsdekkend te kunnen prospecteren. De oriëntatie van de sleuven, west -oost georiënteerd, houdt rekening met de richting van het reliëf van het projectgebied.

2 m brede proefsleuven geven het beste resultaat om de verstoringen vast te stellen, af te bakenen en te determineren. Door ze in te planten op een onderlinge afstand van maximaal 15 m wordt meteen gebiedsdekkend gewerkt en kan gemakkelijk 10% van het terrein onderzocht worden zoals bepaald in de Code van goede Praktijk. Door ze op 15 m afstand van elkaar, gemeten van “hart tot hart”, aan te leggen kunnen gemakkelijk zes proefsleuven aangelegd worden over de volledige breedte van het projectgebied en blijft er in de noordelijke hoek van het terrein plaats voor een bijkomende korte proefsleuf of kijkvenster.

Aanvullend, om minimaal 12,50% van het terrein te onderzoeken, worden kijkvensters of volgvensters aangelegd indien sporen aangetroffen worden. De kijk- en/of volgvensters worden aangelegd om een beter inzicht te krijgen in de onderlinge samenhang van sporen, indien er aangetroffen worden, om een duidelijke afbakening te kunnen maken voor een eventueel vervolgonderzoek indien toch waardevolle sporen zouden aangetroffen worden of om de schijnbare afwezigheid van sporen te verifiëren.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek dient de nodige aandacht te gaan naar de bodemopbouw in het plangebied. Tevens dienen het aangelegde vlak alsook de storthopen met een metaaldetector op signalen gecontroleerd te worden.

De volgende onderzoeksvragen moeten met dit onderzoek minimaal beantwoord worden:

- Wat is de bodemkundige opbouw van het terrein?
- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving + duiding?
- Zijn er aanwijzingen voor een verstoorde ondergrond? Valt deze af te bakenen?
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
- Zijn er tekenen van erosie?
- In hoeverre is de bodemopbouw intact?
- Is er sprake van een of meerdere begraven bodems?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie,...)?
- Zijn er indicaties voor archeologisch interessante zones binnen het plangebied?
- Is er een bodemkundige verklaring voor de partiele afwezigheid van archeologische sporen ?
Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
- Zijn er sporen aanwezig?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Zijn er sporen aangetroffen die wijzen op structuren?
- Zijn er sporen die wijzen op funeraire contexten?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Is er mogelijk een relatie met cai-locatie 50771, net ten zuiden van het projectgebied?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Komt het projectgebied in aanmerking voor een eventuele archeologische opgraving voorafgaand aan de werken? Wat is de verwachte sporendensiteit?
- Welke onderzoeksvragen en aandachtspunten kunnen geformuleerd worden na uitvoering van een prospectie met ingreep in de bodem in functie van een eventueel vervolgonderzoek?

Het onderzoeksdoel is bereikt wanneer op basis van het vooronderzoek met ingreep in de bodem een voldoende gefundeerde uitspraak kan worden gedaan over de aard, omvang en behoudenswaardigheid van de archeologische waarden in het plangebied en wanneer een eenduidig advies kan worden gegeven voor vrijgave van het terrein, een opgraving of behoud in situ. Om te bepalen of het onderzoeksdoel is bereikt, gebruikt de erkende archeoloog de volgende criteria:

Oppervlaktecriterium

Aangezien het principe van het voorgestelde proefsleuvenonderzoek gebaseerd is op een statistische manier van werken is het van belang dat een voldoende ruime dekking wordt verkregen. Bovendien is het van belang dat de spreiding van de sleuven over het hele terrein gewaarborgd wordt zodat uitspraken kunnen worden gedaan over het hele terrein.

Inhoudelijke evaluatie

De erkende archeoloog moet eventueel aanwezige archeologische waarden voldoende onderzoeken zodat uitspraken kunnen worden gedaan over onder meer datering, interpretatie en onderlinge samenhang van sporen.

Ruimtelijke evaluatie

De erkende archeoloog moet eventueel aanwezige archeologische waarden zodanig onderzoeken dat hij een uitspraak kan doen over de ruimtelijke spreiding van een of meerdere archeologische vindplaatsen in het plangebied.

Opmerking:

Het volledige vervolgtraject is afhankelijk van de resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door middel van landschappelijke boringen. Volgens de Code van de Goede Praktijk (8.4 en verder) kan een volgende stap in het vervolgtraject pas in detail worden uitgeschreven nadat de resultaten van een voormalige stap in het vooronderzoek beschikbaar zijn. Hierdoor zijn de hier voorgestelde stappen voorwaardelijk en niet bindend.

Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van goede Praktijk:

Er wordt niet verwacht dat afwijkingen van de Code van Goede Praktijk zich zullen/kunnen voordoen.

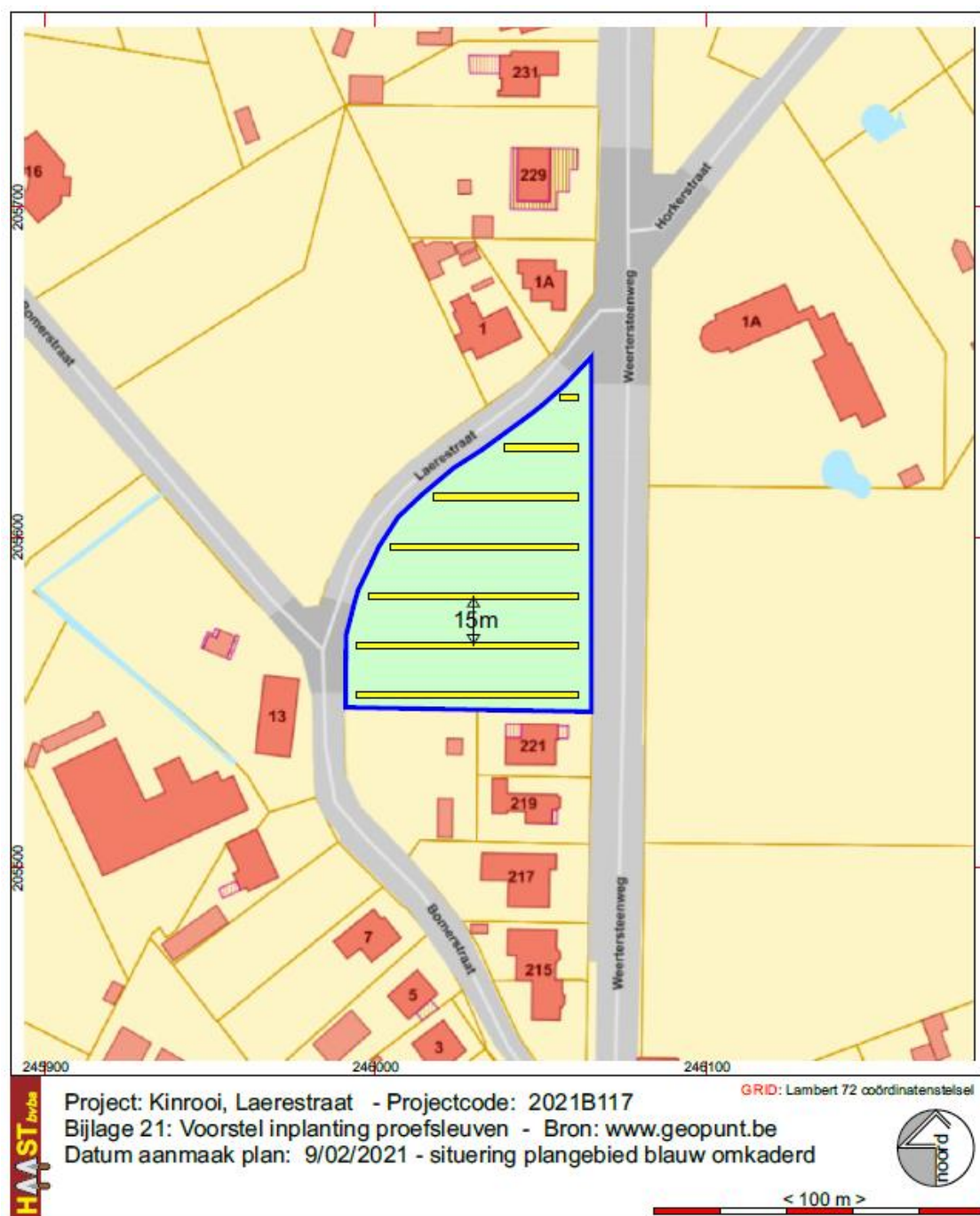

Fig. 4: voorstel van inplanting van de proefsleuven

5: Lijst met afbeeldingen

Coverfoto: situering van het projectgebied op de cai-kaart © geo.onroerendergoed.be

Fig. 1: Bounding Box

Fig. 2: Kadastraal uittreksel dd. 2021 © cadgis viewer

Fig. 3: gegeorefereerd verkavelingsplan

Fig. 4: voorstel van inplanting van de proefsleuven